

Trong bài “Hãy cho tôi biết bạn của bạn là ai...”, tôi đã tóm tắt một ít về các chính sách ngoại giao của Trung Quốc,

trong đó, nổi bật nhất là việc Trung Quốc đưa ra các hàng chục tỷ đô-la để mua chuộc các nước nghèo và các tài tử châu Phi và Nam Mỹ. Việc mua chuộc này có thể thành công hay không? Chắc chắn là có. Trung Quốc vốn rất giỏi về đầu tư và đầu cơ, làm gì có chuyện họ đưa ra một số tiền lớn như vậy mà không thu lại cái gì. Tuy nhiên, lại, nếu có, chắc cũng rất giỏi hơn. Về phương diện này thì đứng trên trường quốc tế, nó không mang lại sự thay đổi đáng kể nào cho Trung Quốc cả. Giữa một tỷ trăm quốc gia trên thế giới, Trung Quốc vẫn là một kẻ cô đơn, thậm chí, có người còn gọi đó là một “siêu cường cô đơn nhất” (the loneliest superpower).

Mà, thật ra, không phải vậy. Từ sau năm 1949, lúc Đảng Cộng sản giành được chính quyền, Trung Quốc, mặc dù lúc nào cũng rêu rao là có bạn bè khắp thế giới, thật ra, là một quốc gia hoàn toàn cô lập. Đảng mình của họ, may ra, chỉ có hai: Bắc Việt và Bắc Hàn. Nhưng Bắc Việt, lúc này, lại ở trạng thái ngoại tình: chỉ một nửa trái tim dành cho Trung Quốc, còn nửa kia vẫn nghiêng về Liên Xô. Sau năm 1975, nửa trái tim dành cho Trung Quốc này cũng biến mất. Thay vào chỗ trống này, Trung Quốc có một người bạn mới: Pol Pot ở Campuchia. Và thêm một người bạn khá xa: Romania của Ceausescu. Cộng hai người này với Kim Nhật Thành (và sau đó, Kim Chính Nhật) ở Bắc Hàn, Trung Quốc có cả thảy ba người bạn thân. Cả hai đều khét tiếng

v^à “tài” gi^ot ng^oi, ch^o y^ou là gi^ot dân c^oa h^o.

Sau này, khi có chính sách đ^oi m^oi v^à kinh t^o, Trung Qu^oc đi ra th^o gi^oi và b^ot đ^ou ki^om b^on. Càng ngày h^o càng có nhi^u “đ^oi tác chi^on l^oc” (strategic partner), đ^oc bi^ot ^o châu Phi và Nam M^o. Có lúc m^ot s^o nhà bình lu^on h^ot ho^ong hô hoán lên là Trung Qu^oc đã chui vào t^on s^on sau c^oa M^o, b^ot tay v^oi các n^oc v^on g^on g^oi v^oi M^o v^à ph^ong di^on đ^oa lý và h^ou nh^o luôn luôn n^om trong bàn tay b^oo b^oc c^oa M^o. Tuy nhiên, đ^on đ^on ng^oi ta nh^on th^oy các m^oi quan h^o y ch^o đ^ong l^oi ^o ph^om vi kinh t^o, và g^on đ^oy, m^ot ít v^à văn hóa. Còn v^o chính tr^o, t^ot c^o đ^ong nh^o ch^o nh^om đ^on m^ot m^oc tiêu duy nh^ot: cô l^op Đ^oai Loan. V^oy thôi. Gi^o đ^o m^ot cu^oc chi^on tranh gi^oa Trung Qu^oc và m^ot n^oc nào đó bùng n^o, các “đ^oi tác chi^on l^oc” xa xôi và nghèo kh^o kia có th^o giúp đ^o gì cho Trung Qu^oc? Câu tr^o l^oi r^ot rõ ràng: Không.

V^o ph^ong di^on chính tr^o, m^ot quan h^o đ^ong minh không th^o đ^oc mua b^ong ti^on. Ti^on b^oc v^oa có gi^oi h^on v^oa đ^o thay đ^oi. Căn b^on c^oa quan h^o đ^ong minh đ^oc xây đ^ong trên ba n^on t^ong s^oc h^on: m^ot, nh^ong l^oi ích v^à an ninh chung; hai, s^o t^ong đ^ong trong các giá tr^o thu^oc v^o văn hóa và ý th^oc h^o; và ba, s^o tin c^oy. Y^ou t^o đ^ou tiên, tr^oc h^ot, có tính đ^oa lý: Đó là m^ot th^o đ^oa chính tr^o. Chính tr^o bao gi^o cũng có tính ch^ot đ^oa ph^ong. Mâu thu^on, n^ou x^oy ra ^o châu Phi ho^oc Nam M^o, ch^o y^ou là mâu thu^on trong vùng, v^oi các n^oc láng gi^ong. B^oi v^oy, m^ot tình b^on, n^ou có, v^oi m^ot qu^oc gia xa xôi nh^o Trung Qu^oc, th^ot ra, không gi^oi quy^ot đ^oc đ^ou gì c^o. Trung Qu^oc còn lâu l^om m^oi có đ^oc m^ot cánh tay dài nh^o M^o đ^o có th^o tham gia vào các mâu thu^on toàn c^ou. Hai y^ou t^o sau, ý th^oc h^o và s^o tin c^oy l^oi có tính ch^ot l^och s^o: Chúng hình thành qua th^oi gian. Mà th^oi gian ^o đây l^oi có th^o kéo dài c^o hàng trăm năm. H^on n^oa, ^o đây Trung Qu^oc l^oi g^op hai b^ot l^oi l^on: m^ot, th^o ch^o nghĩa c^ong s^on mà Trung Qu^oc đang theo đ^oi đã hoàn toàn l^oi th^oi, không th^o là c^o s^o chung cho b^ot c^o m^oi quan h^o nào, k^o c^o quan h^o gi^oa các qu^oc gia c^ong s^on cu^oi cùng còn l^oi trên th^o gi^oi; th^o hai, v^oi m^ot ý th^oc h^o l^oi th^oi và m^ot th^o ch^o toàn tr^o nh^o th^o, Trung Qu^oc, may ra, ch^o có th^o thi^ot l^op quan h^o v^oi chính quy^on ch^o không th^o đ^ot đ^oc s^o đ^ong tình và ^ong h^o c^oa dân chúng, nh^ong ng^oi v^on khao khát t^o do và nhân quy^on.

Có th^o nói, Trung Qu^oc g^op khó khăn trong c^o ba y^ou t^o n^on t^ong đ^o xây đ^ong m^ot quan h^o đ^ong minh chi^on l^oc. Ch^o c^on m^o r^ong t^om b^on đ^o th^o gi^oi ra nhìn, chúng ta s^o th^oy ngay đ^oc đ^ou đó.

Trong t^ot c^o các qu^oc gia láng gi^ong c^oa Trung Qu^oc, có ba qu^oc gia l^on nh^ot và m^onh nh^ot, c^o ba, v^oi nh^ong m^oc đ^o khác nhau, đ^ou là đ^oi th^o c^oa Trung Qu^oc: Nga, ^on Đ^o và Nh^ot B^on. Tr^oc đây, ngay c^o khi chia s^o v^oi nhau v^o lý t^ong xã h^oi ch^o nghĩa, Nga và Trung Qu^oc cũng không bao gi^o th^oc s^o g^on g^oi và tin c^oy nhau. Hu^ong gì là b^oy gi^o. Còn v^oi ^on Đ^o và Nh^ot B^on thì Trung Qu^oc l^oi càng xa cách, th^om chí, thù ngh^och.

Trung Quốc chắc có thể hy vọng tìm được mình ở các nước như còn lại: Việt Nam, Miến Điện, Cam Bốt, Lào và Nepal. Trong đó, quan hệ với Việt Nam không phải lúc nào cũng êm ấm và càng ngày càng không êm ấm. Nó luôn luôn đi dần với thế thách thức quy định lại, do đó, có thể bùng nổ tranh chấp bất cứ lúc nào. Hơn nữa, đó cũng là một thế quan hệ giữa, các cặp nhà nước, chứ không phải là dân chúng: Một lúc nào đó, chính quyền phải lựa chọn giữa dân chúng và ngoại bang. Lúc đó, thế quan hệ thế này là được mình suy tàn và ngay. Điều này đã bắt đầu xuất hiện ở Miến Điện, khi chính phủ đang toan tính mở rộng dân chủ để được sự nhìn nhận và ủng hộ từ Tây phương và cũng để giữ kho tàng cách với Trung Quốc. Với các nước khác còn lại, từ Lào đến Cam Bốt và Nepal, Trung Quốc đi vào cái thế “cho rồi thì nhu cầu nhu cầu của chúng bao nhiêu”: Đó là nhu cầu nước và yếu. Và vì nhu cầu và yếu nên rồi thì đành bắt giao được.

Không lúc nào sự cô lập của Trung Quốc thể hiện rõ cho bằng trong cuộc hội nghị thế này để nh các nước Đông Á ở Bali vào tháng 11 năm ngoái: Họ bắt các quốc gia trong khu vực ASEAN đưa công khai lên tiếng ủng hộ lập trình của Mỹ trong vấn đề Biển Đông. Và họ bắt đầu xem Trung Quốc như một đe dọa.

Trung Quốc chắc thế sự có hai được mình gửi: Pakistan và Bắc Hàn.

Nhưng quan hệ giữa Trung Quốc và Bắc Hàn là một thế quan hệ lạ lùng. Trung Quốc đã tiến nuôi dưỡng Bắc Hàn để duy trì sự tồn tại của một thế để chặn ngang giữa Trung Quốc và Nam Hàn, thế đó, với thế giữa Tây phương nói chung. Nhưng Bắc Hàn không phải lúc nào cũng nghe lời Trung Quốc hoặc tôn trọng quy định của Trung Quốc. Trên thế thế, đối với Trung Quốc, Bắc Hàn là một gánh nặng hơn là một được mình.

Quan hệ giữa Trung Quốc và Pakistan chắc thế để với một điều kiện: sự thù ghét chung của hai nước đối với Ấn Độ. Khi sự thù ghét này không biến thành hành động, Pakistan cũng sự không bao giờ dám hiện thế hóa quan hệ được mình với Trung Quốc. Hơn nữa, Pakistan còn lệ thuộc vào Mỹ rồi thì nhu cầu. Ngoài ra, còn lý do này nữa: Pakistan, với một điều nào đó, là một quốc gia dân chủ, không phải chính quyền muốn làm gì thì làm. Ý kiến của dân chúng là một sự cản trở rất lớn. Mà đối với dân chúng, các giá trị văn hóa và ý thế họ là đóng một vai trò hết sức quan trọng. Các hai lãnh vực, họ đưa xa lạ với Trung Quốc: Họ vẫn là Hồi giáo là vẫn chưa ư nh họ nghĩ sâu sắc của Anh, các điều không có ở Trung Quốc.

Ở trên, chúng ta xét thế được cô lập của Trung Quốc và phương diện đưa chính trị. Về phương diện

Con hủ cô đơn

Tác Giả: Nguyễn Hồng Quốc

Thứ Bảy, 31 Tháng 3 Năm 2012 08:01

đi n th ch , Trung Qu c l i càng b cô l p. Hi n nay, th ch dân ch d a trên b u c t do hi n đi n trên 60% s qu c gia trên th gi i. Trung Qu c thu c thành ph n thi u s , n m trong 40% còn l i. Cái t l 40% y càng lúc càng gi m đi, ngay c các qu c gia v n là đ ng minh lâu năm c a Trung Qu c, t Mông C đ n Mi n Đ i n. S còn l i cũng s đ i đi n v i nhu c u thay đ i nh th : N u h không thay đ i, h s b s p đ .

Do đó, Trung Qu c v n đã cô đ n s càng ngày càng cô đ n h n.

Dĩ nhiên, m t con h củ đ n cũng v n là m t con h củ c k nguy hi m.

Ch có đ i u đáng m ng là: Nó không ph i là m t cái gì không th ch ng c l i đ c.

Chú thích: Các s li u ở trên đ u l y t bài “The loneliest superpower” củ a Minxin Pei.